

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Πολιτική της Ένωσης για την Αρκτική»

(2017/C 207/17)

Εισηγήτρια: Pauliina HAIJANEN (FI/EPP), δημοτική σύμβουλος Λαϊτίλα

Έγγραφο αναφοράς: Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο — Μια ολοκληρωμένη πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Αρκτική

JOIN(2016) 21 final

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. επικροτεί την κοινή ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ύπατη Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας στις 27 Απριλίου 2016 και θεωρεί τους τομείς προτεραιότητας για μια μελλοντική ολοκληρωμένη περιβαλλοντική πολιτική ΕΕ για την Αρκτική που περιγράφονται στην ανακοίνωση ως ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση·
2. τονίζει ότι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή της Αρκτικής απαιτούν συντονισμένες προσπάθειες σε τοπικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο και επαινεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή επειδή μεριμνά έτσι ώστε τα ειδικά γεωγραφικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά της περιοχής να αποτελούν τη βάση των ολοκληρωμένων πολιτικών για την επίτευξη των περιφερειακών στόχων και αναγκών·
3. επισημαίνει ότι πρόκειται για την τρίτη ανακοίνωση που αφορά την περιοχή της Αρκτικής. Στην πρώτη ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που δημοσιεύτηκε το 2008, υποβλήθηκαν προτάσεις για τη λήψη μέτρων για την προστασία και διατήρηση της περιοχής της Αρκτικής, μέσω των διαφόρων περιβαλλοντικών συμβάσεων και της διεθνούς συνεργασίας. Επιπλέον, προτείνονται μέτρα για την προώθηση της βιώσιμης χρήσης των πόρων και ένα πολυμερές μοντέλο διακυβέρνησης της Αρκτικής. Σκοπός της ανακοίνωσης ήταν να προωθήσει μια διαρθρωμένη και συνεπή προσέγγιση των θεμάτων της Αρκτικής και να ανοίξει νέες προοπτικές συνεργασίας με τα κράτη της Αρκτικής·
4. επισημαίνει ότι το 2012 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε κοινή ανακοίνωση με την Ύπατη Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας στην οποία αναδεικνύονται η δυνατότητα νέων διαδρόμων μεταφορών λόγω της κλιματικής αλλαγής (συμπεριλαμβανομένου του βορειοανατολικού περάσματος) και το βελτιωμένο δυναμικό για τη βιώσιμη χρήση των πόρων με βάση τις νέες τεχνολογίες και τις γνώσεις για να συμπληρωθεί η διάσταση της προστασίας του περιβάλλοντος. Στην ανακοίνωση προβάλλεται επίσης η σημασία της διεθνούς συνεργασίας για την ενίσχυση της ειρήνης και της ασφάλειας·
5. εφιστά την προσοχή στις τρεις προτεραιότητες που καθορίζονται στην πρόσφατη ανακοίνωση σχετικά με μια μελλοντική ολοκληρωμένη περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ: κλιματική αλλαγή και προστασία του περιβάλλοντος της Αρκτικής, βιώσιμη ανάπτυξη στην περιοχή της Αρκτικής και στη γύρω περιοχή, καθώς και διεθνής συνεργασία σε θέματα Αρκτικής. Μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις είναι η εξεύρεση ισορροπίας μεταξύ της περιβαλλοντικής αρμονίας και της αξιοποίησης των νέων δυνατοτήτων της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης·
6. επισημαίνει ότι, σε γενικές γραμμές, στην ανακοίνωση ακολουθείται η προσέγγιση του παρελθόντος σε σχέση με το κλίμα και το περιβάλλον, την αειφόρο ανάπτυξη και την περιφερειακή συνεργασία. Η Επιτροπή των Περιφερειών στη γνωμοδότησή της επιθυμεί να επιστήσει την προσοχή κυρίως σε θέματα που έτυχαν μικρότερης προσοχής στις προηγούμενες ανακοινώσεις (όπως, για παράδειγμα, ορισμένα κοινωνικοοικονομικά θέματα) ή σε θέματα που έχουν τεθεί ως νέες προτεραιότητες·
7. υποστηρίζει τους στόχους που καθορίζονται στην ανακοίνωση όσον αφορά την ασφάλεια, τη σταθερότητα, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ευημερία της περιοχής. Η ανακοίνωση παρέχει μια συνολική εικόνα των δραστηριοτήτων της ΕΕ στην περιοχή της Αρκτικής. Η αειφόρος ανάπτυξη βρίσκεται στο επίκεντρο της πολιτικής της ΕΕ για την αρκτική διάσταση, αλλά ολοένα και περισσότερο γίνεται λόγος και για την ικανότητα προσαρμογής. Στην ανακοίνωση διευκρινίζεται ότι στις μελλοντικές δραστηριότητες πρέπει να αποδοθεί σημασία τόσο στο παραδοσιακό περιβάλλον διαβίωσης των ανθρώπων της περιοχής όσο και στις συνέπειες της οικονομικής ανάπτυξης στο ευπαθές περιβάλλον της Αρκτικής. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί θετικό το γεγονός ότι στην ανακοίνωση δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην ανάγκη ενίσχυσης του συντονισμού των θεμάτων που αφορούν την Αρκτική.

8. επισημαίνει ότι στην ανακοίνωση η περιοχή της Αρκτικής εξετάζεται από δύο διαφορετικές προοπτικές: από την προοπτική της Ευρώπης, οι πιο βόρειες χώρες της γηραιάς ηπείρου βρίσκονται στην Αρκτική και χαρακτηρίζονται από τη μεγάλη γεωγραφική απόσταση, τις δύσκολες συνθήκες καθώς και από την αραιοκατοίκηση και τη γήρανση του πληθυσμού. Από την προοπτική της Αρκτικής συνολικά, τονίζονται οι φυσικοί πόροι (ορυκτά, δάση, θάλασσα οικονομία και αλιεία), οι αναπτυγμένες κοινωνίες και η ισχυρή τεχνολογία, π.χ. ως προς την ανάπτυξη βιώσιμων τεχνολογικών λύσεων για τα περιβαλλοντικά προβλήματα. Στη γνωμοδότηση εξετάζεται κυρίως η ευρωπαϊκή προοπτική.

9. τονίζει ότι στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η έννοια της «περιοχής της Αρκτικής» καλύπτει την περιοχή γύρω από τον Βόρειο Πόλο, βόρεια του αρκτικού κύκλου (66° 33' Β). Περιλαμβάνει τον Αρκτικό Ωκεανό και εδάφη των οκτώ κρατών της Αρκτικής: των ΗΠΑ, του Καναδά, της Δανίας (μαζί με τη Γροιλανδία και τις Φερόες Νήσους), της Φινλανδίας, της Ισλανδίας, της Νορβηγίας, της Ρωσικής Ομοσπονδίας και της Σουηδίας. Η Γροιλανδία και οι Φερόες Νήσοι —διαθέτουν μεγάλο βαθμό αυτονομίας, αλλά τυπικά ανήκουν στη Δανία— δεν είναι μέλη της ΕΕ, αλλά έχουν υπογράψει εμπορικές και αλιευτικές συμφωνίες με την ΕΕ. Εξάλλου η Γροιλανδία έχει το ειδικό καθεστώς των υπερπόντιων εδαφών. Στην περιοχή της Αρκτικής κατοικούν 4 εκατομμύρια άνθρωποι, εκ των οποίων περίπου το ένα τρίτο προέρχεται από τους αυτόχθονες πληθυσμούς·

10. σημειώνει ότι ο ορισμός της Αρκτικής που χρησιμοποιείται στην ανακοίνωση αφορά μόνο την περιοχή που βρίσκεται βόρεια του αρκτικού κύκλου. Οι συνέπειες της ολοκληρωμένης πολιτικής της ΕΕ εκτείνονται σε πολύ ευρύτερη περιοχή. Η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι στην ανακοίνωση θα πρέπει να διευρυνθούν τα γεωγραφικά όρια της περιοχής της Αρκτικής, λαμβάνοντας υπόψη τις προοπτικές για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την προώθηση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας με βάση τις ανάγκες και τις δυνατότητες των αυτοχθόνων πληθυσμών·

Κλιματική αλλαγή και προστασία του περιβάλλοντος της Αρκτικής

11. θεωρεί σημαντικό το γεγονός ότι ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και η προσαρμογή σε αυτήν, μαζί με την προστασία του ευπαθούς περιβάλλοντος της Αρκτικής, είναι τα σημαντικότερα από τα μέτρα πολιτικής που παρουσιάζονται στην ανακοίνωση. Πέρα από τις συνέπειες της αύξησης της θερμοκρασίας στην περιοχή της Αρκτικής, η ΕΕ θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τον τρόπο με τον οποίο οι παγκόσμιες και ευρωπαϊκές δραστηριότητες επηρεάζουν την εξέλιξη της κλιματικής αλλαγής στην περιοχή. Η παγκόσμια συμφωνία για το κλίμα θα επηρεάσει σημαντικά το μέλλον της Αρκτικής. Στην ανακοίνωση επισημαίνονται επίσης και άλλες διεθνείς συμφωνίες ή η ανάγκη σύναψης παρόμοιων συμφωνιών, μεταξύ άλλων για την προστασία του περιβάλλοντος·

12. θεωρεί σημαντικό το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβάλλει τη σημασία της έρευνας και της επιστημονικής συνεργασίας στην περιοχή της Αρκτικής τόσο σήμερα όσο και στο μέλλον. Η πρωτοβουλία του δικτύου PolarNet — ΕΕ αποτελεί ένα καλό παράδειγμα μιας ευρείας και ουσιαστικής επιστημονικής συνεργασίας, στην οποία συμμετέχουν πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα από διάφορα μέρη της Ευρώπης. Η πρωτοβουλία στοχεύει στον προσδιορισμό βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιστημονικών στόχων, καθώς και στην ενίσχυση της διεπιστημονικής συνεργασίας στον τομέα της έρευνας στην περιοχή της Αρκτικής. Στο πλαίσιο αυτό, ο στόχος που προτείνει το δίκτυο είναι η υλοποίηση μιας ευρύτερης συνεργασίας με φορείς της Αρκτικής. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική —κατά τον καθορισμό των ερευνητικών στόχων και μέσων που αφορούν την πολυδιάστατη πραγματικότητα της Αρκτικής— τη συνεργασία και με αντιπροσωπευτικούς φορείς τοπικού και περιφερειακού επιπέδου·

13. επιθυμεί δε να υπογραμμίσει περαιτέρω τον ρόλο των πόλεων της Αρκτικής στο αναπτυξιακό έργο. Οι πόλεις αποτελούν βασικούς μοχλούς των αναπτυξιακών προσπαθειών και της προσαρμογής σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Για παράδειγμα, οι επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε αστικές υποδομές και σε υποδομές για ενεργειακά αποδοτικές λύσεις, καθώς και οι λύσεις που απαιτούνται για υπηρεσίες προς τον πληθυσμό, ιδιαίτερα σε περιοχές με χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού, δημιουργούν νέες μορφές επιχειρηματικής δραστηριότητας. Ωστόσο η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι τα ιδιαίτερα ζητήματα που τίθενται λόγω της μεγάλης απόστασης, της χαμηλής πυκνότητας και της γήρανσης του πληθυσμού θα εξακολουθήσουν να χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής στο πλαίσιο της αναπτυξιακής πολιτικής·

Βιώσιμη ανάπτυξη στην Αρκτική και στη γύρω περιοχή

14. θεωρεί τη βιώσιμη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων κεντρικό στοιχείο της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και της αύξησης της ευημερίας στην περιοχή της Αρκτικής. Προϋπόθεση τούτου είναι οι αποτελεσματικές μεταφορές και οι τηλεπικοινωνιακές συνδέσεις. Είναι σημαντική η ενίσχυση και η ολοκλήρωση των μεταφορικών συνδέσεων Βορρά — Νότου, όπως, για παράδειγμα, η σύνδεση Φινλανδίας και Αρκτικού Ωκεανού με το δίκτυο ΔΕΔ-Μ μέσω Νορβηγίας, αλλά επίσης και των συνδέσεων Ανατολής — Δύσης ούτως ώστε περιοχές της βόρειας Νορβηγίας, Σουηδίας και Φινλανδίας να συνδεθούν με το δίκτυο μεταφορών της ΕΕ. Στην περιοχή της Αρκτικής οι επενδύσεις —μεταξύ άλλων σε οδικά έργα, σιδηροδρόμους, δίκτυα παροχής ηλεκτρικής ενέργειας και ευρυζωνικές συνδέσεις— αφορούν συνήθως την ευρύτερη περιοχή, και έτσι έχουν θετική επίδραση στις επιχειρηματικές συνθήκες σε όλη τη χώρα, συμπεριλαμβανομένης της βιομηχανίας·

15. υπενθυμίζει εν προκειμένω τη στρατηγική της ΕΕ για τη γαλάζια ανάπτυξη, που προωθεί τη μακροπρόθεσμη, βιώσιμη θαλάσσια ανάπτυξη. Θα πρέπει να προωθηθούν στον Αρκτικό Ωκεανό κυρίως μέτρα σχετικά με τη στρατηγική της θαλάσσιας τεχνολογίας, τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη θαλάσσια επιτήρηση. Αναπτυξιακά μέτρα που συνδέονται με την προώθηση της υδατοκαλλιέργειας και την εκμετάλλευση της θαλάσσιας ενέργειας έχουν ιδιαίτερη σημασία για την περιοχή της Αρκτικής·

16. τονίζει ότι η αξιοποίηση της τεχνολογίας της Αρκτικής στη βιομηχανία, στην ενέργεια, στην καθαρή τεχνολογία, στην κατασκευή υποδομών και στον τουρισμό θα τονώσει την ανταγωνιστικότητα ολόκληρης της Ευρώπης. Είναι σημαντική η προώθηση της ερευνητικής συνεργασίας στην Αρκτική μεταξύ πανεπιστημίων και ερευνητικών ιδρυμάτων. Η προώθηση της καινοτομίας και η μετατροπή της σε προϊόντα και εμπορικές υπηρεσίες προβάλλονται έντονα ως μέσα για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην περιοχή της Αρκτικής αποτελεί μέρος της εφαρμογής της στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά.

17. εφιστά την προσοχή στο ότι στην πολιτική συνοχής της ΕΕ για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 προτεραιότητες για την αρκτική περιοχή της Ευρώπης είναι η έρευνα και η καινοτομία, η ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ και η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Οι έξυπνες στρατηγικές εξειδίκευσης των βόρειων περιοχών και, όσον αφορά τη διασυνοριακή συνεργασία, οι στόχοι του προγράμματος Interreg για τη Βόρεια Περιφέρεια και την Αρκτική, καθώς και των προγραμμάτων «Interreg North», «Botnia-Atlantica» και «Norway-Sweden», τα οποία αποσκοπούν στη δημιουργία ισχυρών, ανταγωνιστικών και βιώσιμων κοινοτήτων, θα αποτελέσουν μια ισχυρή βάση για τα διαρθρωτικά ταμεία που χρηματοδοτούν έργα στην περιοχή Αρκτικής της ΕΕ. Το διασυνοριακό πρόγραμμα της ΕΕ «Kolarctic CBC» θα υποστηρίξει επίσης τη συνεργασία με τις βόρειες περιφέρειες της Φινλανδίας, της Σουηδίας και της Νορβηγίας, καθώς και της περιοχής της Θάλασσας του Μπάρεντς·

18. τονίζει επίσης ότι στο μέλλον η εφαρμογή της πολιτικής για τη συνοχή θα συμβάλει στην ανάπτυξη της περιοχής της Αρκτικής με διαφοροποιημένα μέσα χρηματοδότησης, ώστε να εξερευνηθούν λύσεις για την προώθηση της τοπικής βιομηχανίας, καθώς και για τη βελτίωση της τεχνολογίας, της καινοτομίας, των προϊόντων και των υπηρεσιών που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ στο σύνολό της. Στα νέα βασικά θέματα περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, η ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας, καθώς και το σχέδιο για την Αρκτική με την ευρεία έννοια του όρου. Είναι σημαντικό η ΕΕ να συμμετέχει ενεργά στην έρευνα και στις επενδύσεις στην περιοχή της Αρκτικής και κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού·

19. επισημαίνει επίσης ότι στην ανακοίνωση αναφέρονται οι νέες τεχνολογικές δυνατότητες στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως μεταξύ άλλων η διατήρηση και η ανάπτυξη της τοπικής βιομηχανίας, της τεχνολογίας και του πολιτισμού. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους εκπροσώπους των αυτοχθόνων. Στην ανακοίνωση υπογραμμίζονται οι ετήσιες συναντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με εκπροσώπους των αυτοχθόνων της Αρκτικής. Στο πλαίσιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων οι απόψεις των αυτοχθόνων λαών είναι καθοριστικής σημασίας ακόμη και για τις εθνικές και περιφερειακές δραστηριότητες·

20. επικροτεί την ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία της συνεργασίας με την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης πολιτικής για την Αρκτική. Επίσης, για να προωθηθεί η καλύτερη χρήση των διαφόρων μέσων χρηματοδότησης στην περιοχή της Αρκτικής από πλευράς επενδύσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει την άμεση συγκρότηση ενός προσωρινού φόρουμ (Φόρουμ Ενδιαφερομένων για την Ευρωπαϊκή Αρκτική). Στο φόρουμ θα προσκληθούν να συμμετέχουν εκπρόσωποι των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, των κρατών μελών και των τοπικών και περιφερειακών αρχών, με στόχο τον καθορισμό βασικών επενδυτικών και ερευνητικών προτεραιοτήτων για χρηματοδότηση από την ΕΕ πριν τα τέλη του 2017. Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει να παρέχονται περισσότερες λεπτομέρειες για την ακριβή διαμόρφωση και αποστολή του προτεινόμενου φόρουμ, ακόμη και στα αρχικά στάδια·

21. προτείνει, στο πλαίσιο των εργασιών του φόρουμ συνεργασίας, να εκπονήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έναν οδηγό για τις ευκαιρίες χρηματοδότησης προς την περιοχή της Αρκτικής (μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της στρατηγικής για τη Βαλτική θάλασσα) και να παρέχει πληροφορίες σχετικά με το θέμα μέσα από διάφορες εκδηλώσεις και δυνατότητες δικτύωσης. Έτσι, παράλληλα με τις εργασίες του «Φόρουμ Ενδιαφερομένων για την ευρωπαϊκή Αρκτική», θα τροφοδοτείται με υλικό το φόρουμ ΕΕ — Αρκτικής (EU-Arctic Forum), το οποίο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει να διεξάγεται σε ετήσια βάση αρχής γενομένης από το 2018·

Διεθνής συνεργασία σε θέματα Αρκτικής

22. θεωρεί την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας ένα από τα βασικά θέματα της ανακοίνωσης. Η αυξανόμενη στρατηγική σημασία της περιοχής της Αρκτικής μπορεί να οδηγήσει σε αντικρουόμενα συμφέροντα, και γι' αυτό τονίζεται η σημασία της στενής διεθνούς συνεργασίας. Η συνεργασία στην περιοχή της Αρκτικής πραγματοποιείται στο πλαίσιο μιας σειράς υφιστάμενων ήδη δομών συνεργασίας. Το Αρκτικό Συμβούλιο αποτελεί το κύριο διακυβερνητικό φόρουμ που προωθεί τη συνεργασία σε θέματα

Αρκτικής μεταξύ των χωρών, των κοινοτήτων αυτοχθόνων και άλλων ανθρώπων που ζουν στην περιοχή της Αρκτικής. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Θάλασσας του Μπάρεντς και το Περιφερειακό Συμβούλιο της Θάλασσας του Μπάρεντς εργάζονται για την προώθηση της σταθερής και βιώσιμης ανάπτυξης στην περιοχή της Θάλασσας του Μπάρεντς. Εξάλλου, η συνεργασία ΕΕ — Βαλτικής συνδέεται με το ευρύτερο πλαίσιο της συνεργασίας στην Αρκτική·

23. τονίζει τη σημασία της συνέχειας της συνεργασίας με τη Ρωσία στο πλαίσιο της βόρειας διάστασης. Οι δυνατότητες που προσφέρει η συνεργασία έχουν συμβάλει στην ανάπτυξη συγκεκριμένων περιβαλλοντικών, επιχειρηματικών και πολιτιστικών έργων προς όφελος των επιχειρήσεων, των ερευνητών και των πολιτών·

24. θεωρεί σημαντικό να αξιοποιηθούν οι ήδη υφιστάμενες δομές συνεργασίας για την προώθηση των στόχων της ανακοίνωσης. Η ΕΕ συμμετέχει ενεργά στις εργασίες διεθνών οργανισμών και φόρουμ. Η ΕΕ επεδίωξε να συμμετάσχει ως παρατηρητής στο Αρκτικό Συμβούλιο, και είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να προωθήσουν την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής·

25. τέλος, σημειώνει ότι η στρατηγική σημασία της περιοχής της Αρκτικής για την ΕΕ αυξάνεται συνεχώς, εξ ου και η ανάγκη για την ΕΕ να λάβει μέτρα για την επίλυση των προκλήσεων που θέτει το φυσικό περιβάλλον της περιοχής της Αρκτικής και οι συγκεκριμένες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. Η ΕΕ πρέπει να προωθήσει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και των χωρών εκτός ΕΕ προκειμένου να διατηρηθεί η σταθερότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην περιοχή της Αρκτικής. Είναι σημαντικό να ενισχυθεί η ολοκληρωμένη προσέγγιση με την αναζήτηση συνδέσμων και συνεργειών μεταξύ των διαφόρων προγραμμάτων χρηματοδότησης και των άλλων χρηματοδοτικών μέσων. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να συμμετέχουν σε βασικά μελλοντικά προγράμματα και έργα που αφορούν τη συνεργασία, τις διασυνδέσεις καθώς και τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη στην περιοχή της Αρκτικής.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA